

Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Skaryszewie
według stanu na 31 grudnia 2018 roku

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy **Banku Spółdzielczego w Skaryszewie**. Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności. Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem. Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Kwota zaangażowania</i>	<i>Przedmiot działalności</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe</i>
Akcje SGBBankS.APoznań	1078	finansowa	niepomniejsza funduszy własnych
SSO-SGB	1	finansowa	nie pomniejsza funduszy własnych

II. Cele i strategię zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

- 1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)
1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują :
 - 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
 - 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
 - 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 4%.
 - 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30 %;
 - 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
 - 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
 - 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym
 - 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
 - 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
 - 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
 - 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
 - 2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału (np. 10% zgodnie z definicją dużych ekspozycji);
 - 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:
 - 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
 - 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
 - 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 2% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
 - 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 35% ich udziału w portfelu kredytowym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (**wskaźnik DtI**) nie przekracza poziomów:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie

blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów *detalicznych i przedsiębiorców*, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci *nieruchomości mieszkalnych*, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania do 25 lat.

4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:

- a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
- b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o *maksymalnie 20%* i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych;

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym **od 1,00%** całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 25% ich udziału w portfelu kredytowym.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 25 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - a) **50%**- w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) **65%** -w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

2) **Ryzyko operacyjne**

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;

- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:
 - 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
 - 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
 - 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
 - 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
 - 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
 - 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
 - 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
 - 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
 - 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
 - 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
 - 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
 - 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
 - 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;

- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
 - 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
 - 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 30% sumy bilansowej;
 - 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
 - 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem;
 - 5) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.
- 5) **Ryzyko walutowe**
1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:
 - 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
 - 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
 - 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
 2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
 - 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
 - 3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
 - 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
 - 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.
- 6) **Ryzyko kapitałowe**
- Długoterminowe cele kapitałowe Banku:
- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
 - 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
 - 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 3) i ust. 3;
 - 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 i ust. 3;
 - 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1) i ust. 3 ;

- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 75 %; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 20%.
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90 % funduszy Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 90 % nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3), 4) i 5
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;

7) Ryzyko braku zgodności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:
 - 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi ;
 - 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
 - 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank,
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
 - 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
 - 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
 - 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest zorganizowany na dwóch niezależnych poziomach:
 - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub na stanowiskach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdanie ryzyka, (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)”);
 - b) działalność stanowiska do spraw zgodności;

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

2. Zgodnie zobowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące stanowiska:
 - a) stanowisko zarządzania „wolnymi środkami”,
 - b) stanowiska operacyjne – *sprzedażowe*
- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące stanowiska:
 - a) stanowisko ds. analiz ryzyk bankowych
 - b) analityk kredytowy
 - c) stanowisko ds. ryzyka braku zgodności

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) **Ryzyko kredytowe**

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku.
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj portfela kredytowego	% w uznanym kapitale
Detaliczne ekspozycje kredytowe (rekomendacja T)	60
Kredyty mieszkaniowe (Rek.S/20.3.c)	25

Limity wewnętrzne , determinujące maksymalne kwoty jednostkowe w tys. zł:

Rodzaje ekspozycji kredytowej	Średnio zarabiający	Zarabiający powyżej średniej miesięcznej
Kredyty w ROR	50	110
Kredyty na cele konsumenckie	80	150
Kredyty mieszkaniowe	100	550

Limity wewnętrzne określające maksymalny okres kredytowania:

Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalny okres kredytowania w latach
Kredyty mieszkaniowe	25
Kredyty na cele konsumpcyjne	15
Kredyty w ROR	5

Limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

- 1) Suma ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH), zgodnie z Rekomendacją „S” – 65%,
- 2) EKZH wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych – maksymalnie 15% kwoty EKZH;
- 3) EKZH wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczone na nieruchomościach komercyjnych – maksymalnie 25% kwoty EKZH;
- 4) EKZH wobec podmiotów gospodarczych ogółem – maksymalnie 35% kwoty EKZH;
- 5) EKZH wobec osób prywatnych – maksymalnie 30% kwoty EKZH;
- 6) EKZH wobec rolników – maksymalnie 15% kwoty EKZH;
- 7) EKZH udzielone na cele związane z finansowaniem nieruchomości – maksymalnie 25% kwoty EKZH;
- 8) EKZH udzielone na pozostałe cele – maksymalnie 1% kwoty EKZH;
- 9) EKZH inwestycyjne – maksymalnie 5% portfela EKZH.

Limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka kredytowego detalicznych ekspozycji kredytowych determinujące strukturę portfela DEK ze względu na rodzaj produktu:

- 1) kredyty gotówkowe 20% uznanego kapitału;
- 2) kredyty na nieruchomości mieszkaniowe 65% uznanego kapitału;
- 3) limity w ROR (kredyty odnawialne w ROR) 8% uznanego kapitału;

Limity koncentracji wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych.

W Banku zostały ustalone dodatkowe limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:

L.p.	Łączna wartość	Maksymalna wysokość
1	dużych ekspozycji	200% uznanego kapitału
2	istotnych ekspozycji	250% uznanego kapitału

Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy.

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne sektory gospodarcze, wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami przedstawiają się następująco:

L.p.	Nazwa	Maksymalna wysokość
1	Rolnictwo	60% uznanego kapitału
2	Handel hurtowy i detaliczny	60% uznanego kapitału
3	Transport	50% uznanego kapitału

4	Usługi	80% uznanego kapitału
5	Produkcja	65% uznanego kapitału

Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne rodzaje zabezpieczenia przedstawiają się następująco:

L.p.	Rodzaj/dostawca zabezpieczenia	Maksymalna wysokość
1	Hipoteka na nieruchomości	140% uznanego kapitału
2	Weksel własny	130% uznanego kapitału
3	Poręczenie, gwarancja	170% uznanego kapitału
4	Cesja wierzytelności	25% uznanego kapitału
5	Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym	25% uznanego kapitału
6	Blokada środków	1% uznanego kapitału

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,
-

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- transferowanie ryzyka,
- stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

Wyszczególnienie	Stan oczekiwany – Stan normalny		Poziom eskalacji 1 – Stan ponad normę		Poziom eskalacji 2 – Stan Krytyczny	
	Min	Max	Min	Max	Min	Max
TRANSAKCJE						
KRI I Zrealizowane przelewy ME/ Ilość dysponentów	800	960	738	1 022	668	1 092
KRI II Zrealizowane operacje kasowe / Ilość kasjerów	6 250	10 250	6 125	10 375	5 750	10 750
NOWE UMOWY						
KRI III Nowe umowy kredytowe / Ilość prac. kredytowych	55	95	47	103	37	113
KRI IV Nowe umowy depozytów terminowych / Ilość dysponentów	32	52	28	55	22	62
KRI V Nowe umowy ROR / Ilość dysponentów	12	22	10	23	7	27
KRI VI Nowe umowy rach. bieżących / Ilość dysponentów	2	4	2	5	1	6
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE						
KRI VII Próby włamań do systemu	0	1	x	2	x	3
KRI VIII Awarie bankomatów	0	1	x	2	x	3
KRI IX Awarie systemu	0	1	x	2	x	3

Zamierzenia Zarządu, służące redukcji ryzyka operacyjnego, realizowane poprzez podejmowanie następujących działań:

- a) modyfikowanie wewnętrznych aktów normatywnych w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- b) monitorowanie wewnętrznych procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa,
- c) usprawnianie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- d) eliminowanie słabych punktów w procesach bankowych,
- e) szkolenia i prowadzenie innych działań edukacyjnych wobec pracowników i klientów, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego i bezpieczeństwem korzystania z elektronicznych kanałów dostępu,
- f) monitorowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- g) okresowa weryfikacja i wdrażanie polityki bezpieczeństwa, w tym ochrony systemów informatycznych, informacji oraz ochrony danych osobowych,
- h) Wymiana sprzętu komputerowego,
- i) Zakup i modernizacja oprogramowania,

Bank, w celu określenia tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne, wyznaczył niżej wskazane KRI i określił dla nich stosowne limity:

- 1) Liczba zatrudnionych pracowników (stosunek liczby zatrudnionych pracowników do ilości stanowisk pracy);
- 2) Odejścia pracowników na własną prośbę w skali miesiąca (stosunek odejść na własną prośbę w ogólnej liczbie pracowników odchodzących i zwalnianych);
- 3) Liczba godzin poświęcona na szkolenia, (liczba w miesiącu);
- 4) Liczba dni niewykorzystanych urlopów roku poprzedniego, (w skali miesiąca);
- 5) Błędy realizacji przelewów Klientów realizowanych przez Internet, papierowo (stosunek liczby błędnych realizacji przelewów internetowych, papierowych do wszystkich realizowanych przez Klientów przelewów);
- 6) Liczba operacji kasowych (np. wartość liczbowa w miesiącu);
- 7) Liczba rachunków kredytowych w rachunku, kredytowym, bieżącym, ROR, (w skali miesiąca);
- 8) Liczba umów depozytowych A'vista, ROR lokaty, (w skali miesiąca);

Bank, w celu skutecznego monitorowania poziomu ryzyka, ustalił wartości progowe sum strat dla określonego poniżej rodzaju zdarzeń operacyjnych, stanowiące dodatkowe wskaźniki KRI :

- 1) oszustwa wewnętrzne,
- 2) oszustwa zewnętrzne,
- 3) zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,
- 4) klienci, produkty i praktyki operacyjne,
- 5) szkody związane z aktywami rzeczowymi,
- 6) zakłócenia działalności banku i awarie systemów,
- 7) wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.

3) **Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)**

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
 - b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:

- ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
- zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
- analizę wskaźników płynnościowych,
- ocenę poziomu aktywów płynnych,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Wyszczególnienie	Stan na dzień				Limity wewnętrzne
	2017-12-31	2017-12-31	2018-11-30	2018-12-31	
Wskaźniki płynności					
Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	2,34	2,34	0,79	0,65	min 0,6
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	4,05	4,05	4,02	3,77	min 1,2
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	3,91	3,91	4,02	3,72	min 1,9
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	3,81	3,81	3,91	3,68	min 2,0
Wskaźnik płynności do 1 roku	4,49	4,49	4,32	4,22	min 2,0
Wskaźnik płynności do 2 lat	4,88	4,88	4,67	4,58	min 3,0
Wskaźnik płynności do 5 lat	5,39	5,39	5,25	5,15	min 3,0
Wskaźnik płynności do 10 lat	5,78	5,78	5,52	5,41	min 3,0
Wskaźnik płynności do 20 lat	5,95	5,95	5,67	5,56	min 3,0
Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	0,93	0,93	0,94	0,92	min 0,8
Wskaźniki zabezpieczenia płynności					
Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	46,82	46,82	49,58	49,82	min 25
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	880,75	880,75	835,17	891,40	min 300
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	668,82	668,82	766,55	838,00	min 400
Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	49,42	49,42	46,41	47,24	max 75
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	7,00	7,00	6,47	5,94	max 12
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej					
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	19,12	19,12	14,50	15,68	max 25
Udział procentowy depozytów osób wewnętrznych w depozytach ogółem wg stanu na koniec m-ca	0,73	0,73	0,79	0,79	max 1,3
Wskaźniki finansowania aktywów					
Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	159,09	159,09	165,80	166,48	min 120
Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	139,35	139,35	145,52	147,87	min 100
Depozyty stabilne / Kredyty, skup. wierzytelności i zreal. gwarancje [%]	148,33	148,33	153,01	154,65	min 100
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych					
Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	591,30	591,30	618,70	633,27	min 500
Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]	18,69	18,69	18,70	18,37	max 23
Współczynniki miar nadzorczych					
M1 Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	0,47	0,47	0,50	0,50	min 0,3
M2 Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	7,00	7,00	7,26	7,27	min 5
Wskaźniki miar nadzorczych płynności wynikające z rozporządzenia CRR					
Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	267%	267%	81%	108%	min 100 %
Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio)	147%	147%	166%	166%	min 100%

Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszcza sytuacji ich przekraczania są następujące limity regulacyjne:

- 1) nadzorcze miary płynności,
- 2) limit wskaźnika LCR,

Ponadto, Bank przyjął następujące limity wewnętrzne:

- 1) **limity luki niedopasowania;**

1. Dla przedziałów czasowych do 1 roku za wskaźnik podlegający limitowaniu przyjmuje się wskaźnik płynności skumulowanej począwszy od pierwszych przedziałów czasowych, z

uwagi na możliwość wykorzystywania nadwyżki płynności z przedziałów krótkich w dalszych okresach czasowych.

2. Dla przedziałów czasowych powyżej 1 roku za wskaźnik podlegający limitowaniu przyjmuje się wskaźnik płynności skumulowanej począwszy od ostatnich przedziałów czasowych (luka skumulowana „od końca”), z uwagi na możliwość wykorzystania nadwyżki płynności z przedziałów dalszych, które obejmują fundusze własne Banku w krótszych przedziałach czasowych.
3. W celu ograniczenia ryzyka płynności ustala się pożądaną wielkość wskaźnika płynności skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych; tym samym ustala się, iż wskaźnik płynności skumulowanej określa dopuszczalny poziom ryzyka płynności, tzn.:

	do 1 m-ca	do 3 m-cy	do 6 m-cy	do 12 m-cy	powyżej 1 roku	powyżej 2 lat	powyżej 5 lat	powyżej 10 lat	powyżej 20 lat
Limit	Min 1,00	Min 1,00	Min 1,00	Min 1,00	Max 1,00	Max 1,00	Max 1,00	Max 1,00	Max 1,00

4. Wysokość limitów została ustalona w oparciu o zasady obowiązujące w nadzorczych miarach płynności i wprowadzoną, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, zasadę finansowania polegającą na przyjęciu reguły, że w krótszych (niż 1 rok) okresach czasu Bank powinien zapewniać pokrycie aktywami zobowiązań, natomiast w dłuższych okresach czasu Bank powinien posiadać wystarczającą wielkość pasywów do sfinansowania aktywów.

1. Bank ustala granice przekroczeń limitów do wysokości:

do 1 m-ca	do 3 m-cy	do 6 m-cy	do 12 m-cy	powyżej 1 roku	powyżej 2 lat	powyżej 5 lat	powyżej 10 lat	powyżej 20 lat
0,00 pp.	0,10 pp.	0,10 pp.	0,20 pp.	0,20 pp.	0,20 pp.	0,10 pp.	0,10 pp.	0,00 pp.

co przy ich uwzględnieniu powoduje, że ostateczna wartość limitów prezentuje się następująco:

	do 1 m-ca	do 3 m-cy	do 6 m-cy	do 12 m-cy	powyżej 1 roku	powyżej 2 lat	powyżej 5 lat	powyżej 10 lat	powyżej 20 lat
Limit	Min 1,00	Min 0,90	Min 0,90	Min 0,80	Max 1,20	Max 1,20	Max 1,10	Max 1,10	Max 1,00

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:

- Lukę stopy procentowej,
- ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

L.p.	Wskaźnik	12/2018
1	Udział aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej	95,07%
2	Udział pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej	78,65%
3	Średnie oprocentowanie aktywów	3,48%
4	Średnie oprocentowanie pasywów	0,56%
5	Rozpiętość odsetkowa	2,92%
6	Marża odsetkowa	2,74%

Zestawienie limitów

L.p.	Wskaźnik	12/2018
1	Wskaźnik luki skumulowanej do sumy bilansowej	16,42%
	<i>Limit wskaźnika luki skumulowanej</i>	25,00%
2	Zmiana wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych	3,50%
	<i>Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych</i>	7,00%
3	Zmiana wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych	2,08%
	<i>Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych</i>	6,00%
4	Zmiana wartości ekonomicznej w relacji do funduszy własnych	0,14%
	<i>Limit na zmianę wartości ekonomicznej w relacji do funduszy własnych</i>	2,50%
5	Zmiana wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego	24,21%
	<i>Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego</i>	35,00%
6	Luka niedopasowania pow. 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy wł.	0,00%
	<i>Limit luki niedopasowania pow. 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy wł.</i>	0,50%
7	Luka niedopasowania pow. 2 lat do 5 lat w relacji do funduszy wł.	0,00%
	<i>Limit luki niedopasowania pow. 2 lat do 5 lat w relacji do funduszy wł.</i>	0,50%
8	Luka niedopasowania pow. 5 lat w relacji do funduszy wł.	0,00%
	<i>Limit luki niedopasowania powyżej 5 lat w relacji do funduszy wł.</i>	0,50%
9	Aktywa rynku finans. w przedziałach przeszacowania pow. 3 m-cy	0,00%
	<i>Limit aktywów rynku finans. w przedziałach przeszacowania pow. 3 m-cy</i>	5,00%
10	Pasywa rynku finans. w przedziałach przeszacowania pow. 3 m-cy	0,00%
	<i>Limit pasywów rynku finans. w przedziałach przeszacowania pow. 3 m-cy</i>	0,50%
11	Straty z tytułu aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy - ryzyko krzywej dochodowości	0,00%

10	Pasywa rynku finans. w przedziałach przeszacowania pow. 3 m-cy	0,00%
	<i>Limit pasywów rynku finans. w przedziałach przeszacowania pow. 3 m-cy</i>	0,50%
11	Straty z tytułu aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy - ryzyko krzywej dochodowości	0,00%
	<i>Limit strat z tytułu aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy - ryzyko krzywej dochodowości</i>	0,50%
12	Udział kredytów spłacanych przed terminem w sumie kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją	0,12%
	<i>Limit udziału kredytów spłacanych przed terminem w sumie kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją</i>	2,00%
13	Udział depozytów zerwanych przed terminem w depozytach ogółem	0,48%
	<i>Limit udziału depozytów zerwanych przed terminem w depozytach ogółem</i>	2,00%
14	Straty z tytułu ryzyka opcji klienta w relacji do funduszy wł.	0,07%
	<i>Limit strat z tytułu ryzyka opcji klienta w relacji do funduszy wł.</i>	1,00%
15	Rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną	1,82%
	<i>Limit na rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną</i>	1,77%
16	Poziom zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych (udział w aktywach oprocentowanych)	5,80%
	<i>Limit poziomu zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych (udział w aktywach oprocentowanych)</i>	10,00%
	Zobowiązania pozabilansowe	5 511,1
	Aktyw a oprocentowane	95 010,5

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

- 1) całkowitej pozycji walutowej w wysokości maksymalnie 2% funduszy własnych;
- 2) otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w wysokości maksymalnie:
 - a) 1% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do EUR;
 - b) 0,5% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do USD;
 - c) 0,5% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do GBP;

- 3) aktywów płynnych (stan gotówki w kasie, środki na rachunkach nostro oraz depozyty jednodniowe) dla każdej waluty oddzielnie, na poziomie równym sumie:
- 15% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista i bieżących;
 - 10% środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych.

W dniu 2018-12-31 limit na pozycję całkowitą wynosił 2 %. Całkowita pozycja walutowa wynosząca 101 141,96 zł stanowiła 27,36 limitu. Oznaczało to utworzenie 0,00 zł wymogu kapitałowego, którego limit wynosił 0,2% funduszy własnych.

Sytuację tę obrazuje poniższa tabela:

Aktywa ogółem	187 641,71
Pasywa ogółem	86 499,75
Pozycja wartość:	długa 101 141,96
Pozycja do limitu	27,36%
Niewykorzystany limit	268 462,15
Wymóg Kapitałowy jeżeli całkowita pozycja przekracza 2% FW	0,00
Niewykorzystany limit WK	29 568,33
Wymóg Kapitałowy do limitu	0,00

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- ocenę współczynników kapitałowych,
- ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W obszarze ryzyka kapitałowego Bank stosuje następujące limity alokacji kapitału:

Rodzaj ryzyka	Wartość % w stosunku do funduszy własnych
Ryzyko kredytowe	45
Ryzyko operacyjne	9
Ryzyko walutowe	2
Ryzyko koncentracji	2
Ryzyko płynności	8
Ryzyko stopy procentowej	7
Ryzyko kapitałowe	2
Ryzyko trudnomierzalne	1

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności. Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych. Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka		Wartość % w stosunku do funduszy własnych											
Ryzyko kredytowe		18,38											
Ryzyko operacyjne		3,60											
Rodzaj ryzyka	Wewnętrzny wymóg kapitałowy	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja dodatkowego kapitału według wymagań dla Filaru II	wykorzystanie kapitału dostępnego (% fr)	limit dla Filaru I	Wykorzyst. limitu (w %)	wykorzystanie kapitału dostępnego (% fr)	limit dla Filaru II	Wykorzyst. limitu (w %)	wykorzystanie kapitału dostępnego (% fr)	limit dla Filaru III	Wykorzyst. limitu (w %)	Profil ryzyka
Ryzyko kredytowe	3 357	3 357		19,42%	48,61%	40,08%	0,00%	5,00%	0,00%	19,42%	40,00%	48,70%	83,8%
Ryzyko rynkowe	0	0	0	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	#DZIEL.0!	0,00%	2,00%	0,00%	0,0%
Ryzyko operacyjne	647	647	0	3,75%	5,00%	75,09%	0,00%	1,00%	0,00%	3,75%	6,00%	62,58%	16,3%
Ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym:	0	x	0	x	x	x	0,00%	#DZIEL.0!	x	x	x	x	0,0%
koncentracji dużych ekspozycji	0	x	0	x	2,0%	x	x	x	x	x	x	x	-
koncentracji w ten sam sektor gospodarczy	0	x	0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-
koncentracji w ten sam region geograficzny	0	x	0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-
koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę usług ubezpieczeniowych	0	x	0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	x	0	x	5,0%	x	0,00%	#DZIEL.0!	x	x	x	x	0,0%
Ryzyko płynności	0	x	0	x	6,0%	x	0,00%		#DZIEL.0!	x	x	x	0,0%
Ryzyko kapitałowe	0	x	0	x	1,0%	x	0,00%		0,00%	x	x	x	0,0%
Kapitał regulacyjny		4 004		23,24%	55,61%	41,78%		x			x		100%
Kapitał wewnętrzny		4 004			x			x		23,2%	49,0%	0,484080000	
Łączny współczynnik kapitałowy		34,43											
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy		34,43											

Kapitał wewnętrzny Banku na 31.12.2018r.

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według regulacyjnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad regulacyjne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	3 397	3 397	0
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	666	666	0
Pozostałe wymogi	0	0	X
Łączny wymóg na ryzyka objęte wyznaczaniem regulacyjnego wymogu kapitałowego	4 063	4 063	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych zaangażowań	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
koncentracji geograficznej	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	1 004	X	1 004
Ryzyko płynności	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	83	X	83
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
amortyzacja pozycji funduszy własnych	0	X	0
ryzyko koncentracji dużych udziałów	0	X	0

Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko cyklu gospodarczego	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko transferowe	0	X	0
ryzyko rezydualne	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
Łączna wartość oszacowanych wymogów kapitałowych	5 150	4 063	1 087
Kapitał wewnętrzny	5 150	X	X
Fundusze własne	18 480	X	X
Kapitał podstawowy CET1	18 380	X	X
Kapitał Tier I	18 380	X	X
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	13 330	X	X
Współczynnik wypłacalności [%]	36,39	X	X
Współczynnik kapitałowy CET1 [%]	36,19	X	X
Współczynnik kapitałowy Tier I [%]	36,19	X	X
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	28,71	X	X

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Członkowie Zarządu Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem.

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

1. Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza działając wg Statutu Banku Spółdzielczego w głosowaniu tajnym z uwzględnieniem indywidualnej oceny kwalifikacji kandydatów na członków oraz członków Zarządu polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków. biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej
2. Członków Rady Nadzorczej będących członkami Banku Spółdzielczego wybiera zgodnie z przepisami prawa działając wg Statutu Banku Spółdzielczego w Skaryszewie Zebranie Przedstawicieli, biorąc pod uwagę kwalifikację, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następczej w okresach rocznych dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z procedurą Oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Skaryszewie

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku nie funkcjonują komitety pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,

- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Co do zasady raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z kwartalną.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Uznany kapitał stanowi źródło finansowania działalności Banku i jest gwarancją jego rozwoju.

Bank posiada uznany kapitał odpowiadający wymogom nadzorczym oraz dostosowany do rozmiaru prowadzonej działalności tj. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.

Bank Spółdzielczy w Skaryszewie ujawnia informacje dotyczące uznanego kapitału zgodnie z przepisami art. 492 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. oraz zgodnie z wymogami zawartymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającemu wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (załącznik nr 6 do rozporządzenia nr 1423/2013).

Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) Kapitał Tier I
- 2) Kapitał Tier II

Opis składników kapitału Tier I:

- a) Skumulowane inne całkowite dochody 78 tys. zł – pozycja składa się z funduszu aktualizacji wyceny majątku trwałego,
- b) Kapitał rezerwowy 17.829 tys. zł – fundusz zasobowy tworzony głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisowe jakie wpłacane jest zgodnie ze statutem przy wpłacaniu nowych udziałów,
- c) Fundusz ogólnego ryzyka bankowego 300 tys. zł. – tworzony zgodnie z art. 130 ust. 2 z dnia 29 sierpnia 1997 r- Prawo bankowe na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Fundusz tworzony jest na podstawie decyzji Zebrania Przedstawicieli,
- d) Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku.-174 tys. zł.
- e) Inne wartości niematerialne i prawne -1 tys. zł- pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez bank , ujmowane w kwocie netto pomniejszając fundusze banku,

Opis składników kapitału Tier II:

- a) Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego wg metody standardowej 300 tys. zł, pozycja ta obejmuje wartość rezerwy na ryzyko ogólne zgodnie z art. 62pkt c Rozporządzenia CRR.

Strukturę kapitałów własnych na dzień 31.12.2018 rok przedstawia poniższa tabelka

WYSZCZEGÓLNIENIE	KWOTA
UZNANY KAPITAŁ	18480
KAPITAŁ TIER I	17829

KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	17829
Fundusz udziałowy (100%)	198
Fundusz udziałowy w ramach korekt przejściowych	174
Kapitał rezerwowy	17 829
Skumulowane inne całkowite dochody	78
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	300
Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	1 332
Część nieznanego zysku z bieżącego okresu lub nieznanego zysku rocznego	-1 332
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	- 1
KAPITAŁ TIER II	100
Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego wg metody standardowej	100

Bank posiada poziom funduszy własnych pozwalający na prowadzenie bezpiecznej działalności. Ich wartość jest odpowiednia do skali prowadzonej działalności i w pełni zabezpiecza ryzyko wynikające z jej prowadzenia. Wartość funduszy własnych Banku na koniec 2018 roku wynosiła 18.480 tys. zł z tego kapitał podstawowy TIER I wynosił 18.380 tys. zł, a kapitał TIER II 100 tys. zł. Równowartość funduszy własnych wyrażona w euro na 31.12.2018r wynosiła 4.344 tys. euro przy minimalnym wymogu dla banków spółdzielczych w wysokości 1 mln. euro. Na dzień 31.12.2018 roku udział funduszy własnych w sumie bilansowej wynosił 18,49%. Posiadana wartość funduszy własnych pozwoliła Bankowi osiągnąć i utrzymać współczynniki kapitałowe na bezpiecznym poziomie i w pełni pokryła wymogi kapitałowe na ryzyka . Zysk roku bieżącego na dzień 31.12.2018 rok wynosi 1 332 tys. zł. Na wysokość funduszu udziałowego składały się udziały 160 członków Banku Spółdzielczego. Wszyscy członkowie Banku są osobami fizycznymi.

2. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II zgodnie z poniższym wzorem

Bank nie posiada instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego, w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 3, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania

kapitału wewnętrznego. Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 60 %, na datę informacji relacja wynosiła 27,87%. W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	649	52
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1	0
ekspozycje wobec instytucji	1 079	86
ekspozycje wobec przedsiębiorstw finansowych	472	38
ekspozycje wobec MŚP	4 845	388
ekspozycje detaliczne	11905	952
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	22713	1 817
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	0
inne pozycje	798	64
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		3 397

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	3 397
• operacyjne	666
• walutowe	0
RAZEM	4 063

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, które są jako przeterminowane przekraczające 90 dni. Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszych podstawy naliczania rezerw i odpisów.

2. Klasy ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy:

<i>Klasa ekspozycji</i>	<i>wartość tys. zł</i>
-------------------------	------------------------

wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	11770
ekspozycje detaliczne	17842
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	26474
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne z uwagi na skoncentrowanie swojej działalności na obszarze województwa mazowieckiego.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>Wartość nominalna tys. zł</i>
Rolnictwo	5507
Usługi	17733
Handel	12032
Transport	4993
Produkcja	5472

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>wartość tys. zł</i>
do 1 miesiąca	3163
1 – 3 miesięcy	2250
3 – 6 miesięcy	3105
6 – 12 miesięcy	5543
1 rok – 2 lat	4568
2 lata – 5 lat	7459
5 lat – 10 lat	5311
10 lat – 20 lat	2234
powyżej 20 lat	139

Kredyty przeterminowane w sytuacji zagrożonej(wartość nominalna) w tys. zł:

<i>Grupa ryzyka</i>	<i>Przedsiębiorcy indywidualni</i>	<i>Osoby prywatne</i>
Należności stracone	123	1

6. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>
<i>Stracone</i>	134	24	124	23

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

W przypadku ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych, podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności

związanych z ekspozycjami kredytowymi, zaklasyfikowanymi do grupy "zagrożone", można pomniejszyć, z zastrzeżeniem § 28, o wartość niżej wymienionych zabezpieczeń:

- 1) hipoteka powstała na:
 - a) nieruchomości,
 - b) użytkowaniu wieczystym,
 - c) spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu;
- 2) przeniesienie na Bank przez dłużnika, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją, prawa własności rzeczy ruchomej, na warunkach określonych przez strony w umowie (tylko w zakresie pojazdów samochodowych);
- 3) zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej (tylko w zakresie pojazdów samochodowych);

W przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi, zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy "zagrożone", można pomniejszyć wartość niżej wymienionych zabezpieczeń:

- 1) gwarancja lub poręczenie jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, przy czym uwzględniana kwota zabezpieczenia powinna wynikać z uchwały właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) zastaw rejestrowy na wierzytelności z rachunku lokaty złożonej w banku posiadającym ekspozycję kredytową wraz z oświadczeniem o blokadzie lokaty oraz pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku lokaty;
- 3) przelew wierzytelności z rachunku lokaty złożonej w banku innym niż Bank posiadający należność lub udzielone zobowiązanie pozabilansowe, wraz z oświadczeniem o blokadzie lokaty oraz pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku lokaty;
- 4) blokada rachunku lokaty złożonej w Banku posiadającym ekspozycję kredytową wraz z pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku lokaty;
- 5) hipoteka powstała na:
 - a) nieruchomości,
 - b) użytkowaniu wieczystym,
 - c) spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu;
- 6) przeniesienie na Bank przez dłużnika, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją, prawa własności rzeczy ruchomej, na warunkach określonych przez strony w umowie;
- 7) gwarancja lub poręczenie podmiotu o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- 8) zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej.

Szczegółowe zasady uwzględniania, ustalania i aktualizowania wartości niektórych rodzajów zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi (oprócz hipoteki na nieruchomości)

1. Gwarancja lub poręczenie jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej:

jednostka samorządu terytorialnego spełnia wymogi zaliczenia do kategorii „normalne”.

2. Gwarancja lub poręczenie podmiotu o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiot spełnia wymogi zaliczenia do kategorii „normalne”.

3. Przeniesienie prawa własności rzeczy ruchomej lub zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej:

1. Bank dokonuje pomniejszenia wyłącznie wtedy, jeżeli na dzień klasyfikacji Bank ma możliwość wiarygodnego określenia/weryfikacji wartości; oszacowanie wartości może być dokonane w oparciu o: operat szacunkowy, polisę ubezpieczeniową, dostępne bazy

- danych, katalogi branżowe, portale internetowe, ogłoszenia prasowe, ceny ofertowe/transakcyjne, opracowania analityczne.
2. Jednocześnie wartość sprzedaży netto powinna uwzględniać ograniczenia prawne, ekonomiczne wynikające z procesu egzekucji. W związku z tym Bank przyjmuje, że wartość sprzedaży netto wynikająca z procesu egzekucji wynosi nie więcej niż 75% wartości oszacowanej w oparciu o wymogi określone w ust. 1.
 3. Dodatkowymi warunkami dla tych zabezpieczeń są:
 - 1) rzeczy ruchome, na których dokonano zabezpieczenia muszą być ubezpieczone,
 - 2) wartość uwzględniana przy pomniejszeniu nie może być wyższa niż wartość ubezpieczenia,
 - 3) Bank nie bierze pod uwagę rzeczy, na które trudno znaleźć nabywcę, lub rzeczy nietrwałych lub szybko tracących wartość.

Szczegółowe zasady uwzględniania, ustalania i aktualizowania wartości hipoteki na nieruchomości do celów pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi

1. W celu pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów o zabezpieczenie w formie nieruchomości, Bank ustala jej wartość na podstawie operatu szacunkowego, określającego wartość rynkową nieruchomości.
2. Bank, raz w roku, w ramach przeglądów i aktualizacji wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie udzielonych ekspozycji kredytowych, dokonuje analizy rynkowych cen nieruchomości (na podstawie odrębnych procedur wewnętrznych Banku).
3. Jeżeli analiza, o której mowa w § 1 ust. 2, wykaże, że spadek wartości nieruchomości wynosi co najmniej 10%, Bank zleca ponowną wycenę nieruchomości z uwzględnieniem zapisów § 2 niniejszego załącznika; w przypadku, jeżeli Bank nie pozyska nowej wyceny nieruchomości, zobowiązany jest do pisemnego uzasadnienia odstąpienia od jej zlecenia.
4. Zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie, jeżeli hipoteka na nieruchomości komercyjnej stanowi instrument pomniejszający podstawę naliczania rezerwy celowej oraz odpisów aktualizujących zabezpieczanej ekspozycji, Bank może wykorzystywać 3 letnią ważność operatu szacunkowego, jeżeli spełnione są określone w tej procedurze warunki tj.:
 - 1) Bank przeprowadza nie rzadziej niż raz w roku weryfikację wartości nieruchomości;
 - 2) Pracownik Banku przeprowadzający weryfikację posiada niezbędne kwalifikacje i doświadczenie;
 - 3) W przeprowadzonej weryfikacji uwzględniono co najmniej 3 nieruchomości podobne;
 - 4) Weryfikację przeprowadzono w oparciu o wiarygodne źródła informacji o rynku nieruchomości: akty notarialne, tj. informacje pochodzące z transakcji kupna – sprzedaży prawidłowo zweryfikowane operaty szacunkowe, wewnętrzną bazę danych,w przeciwnym wypadku Bank zleca ponowną wycenę nieruchomości w okresach rocznych.

Operat szacunkowy, stanowiący dokument umożliwiający Bankowi pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów o nieruchomość, stanowiącą zabezpieczenie udzielonej przez Bank ekspozycji kredytowej, powinien spełniać poniższe wytyczne:

- 1) operat szacunkowy sporządzony jest przez osobę fizyczną posiadającą uprawnienia rzeczoznawcy majątkowego, która została wpisana do Rejestru Rzeczoznawców Majątkowych (http://mib.gov.pl/2-rejestr_rzeczoznawcow_majatkowych.htm) oraz posiada świadectwo uprawniające do wyceny nieruchomości dla potrzeb zabezpieczenia

wierzytelności (lista Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych <http://www.pfva.com.pl/listy> lub Związku Banków Polskich <http://zbp.pl/dla-bankow/zespoły-rady-i-komitetów/finansowanie-nieruchomości/lista-r-m>); w przypadku braku rzeczoznawcy majątkowego na drugiej lub trzeciej z wyżej wymienionych list, zalecane jest aby dołączył on do operatu szacunkowego potwierdzenie odbycia szkolenia w zakresie wyceny nieruchomości w celu zabezpieczenia wierzytelności;

- 2) na dzień dostarczenia do Banku, operat szacunkowy nie może być starszy niż 12 miesięcy od daty jego sporządzenia;
- 3) operat szacunkowy jest ważny przez okres nie dłuższy niż 36 miesięcy od daty jego sporządzenia, pod warunkiem iż na nieruchomości nie zachodzą przesłanki, które mogą wpłynąć na obniżenie jej wartości lub jego nieważność; do przesłanek tych zalicza się min.:
 - a) podział nieruchomości,
 - b) scalenie i podział nieruchomości,
 - c) zmiana przeznaczenia nieruchomości,
 - d) zmiana praw władania nieruchomością,
 - e) czynniki losowe wpływające na wartość nieruchomości (np.: pożar, powódź),
 - f) znaczący spadek rynkowych cen nieruchomości, określony w § 1 ust. 3;
- 4) jeżeli Bank uzna iż, po 12 miesiącach od daty sporządzenia operatu szacunkowego mógł on się zdezaktualizować, powinien zwrócić się z prośbą do klienta o potwierdzenie przez rzeczoznawcę majątkowego jego aktualności; najpóźniej w ostatnim dniu, 12 miesięcznego terminu ważności operatu szacunkowego, liczonego od dnia jego sporządzenia, rzeczoznawca majątkowy może potwierdzić jego aktualność. Potwierdzenie aktualności operatu szacunkowego może być dokonane tylko jeden raz i tylko na okres kolejnych 12 miesięcy, licząc od daty potwierdzenia aktualności; potwierdzenie aktualności operatu szacunkowego przez rzeczoznawcę/ców, który/rzy sporządził/li pierwotny operat szacunkowy, następuje poprzez dołączenie do operatu szacunkowego klauzuli, w której rzeczoznawca/cy oświadcza/ją o aktualności operatu;
- 5) w przypadku nie potwierdzenia przez rzeczoznawcę majątkowego operatu szacunkowego, Bank nie może wykorzystać tego opracowania do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów; w takim przypadku Bank pozyskuje nowy operat szacunkowy;
- 6) w każdym przypadku, po upływie 36 miesięcy od dnia sporządzenia operatu szacunkowego, Bank do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów zobowiązany jest do pozyskania nowego operatu szacunkowego; rzeczoznawca majątkowy, sporządzając operat szacunkowy musi określić w nim wartość rynkową wycenianej nieruchomości. Nie jest dopuszczalne przyjęcie operatu szacunkowego, w którym określona zostanie wartość odtworzeniowa nieruchomości;
- 7) celem sporządzenia operatu szacunkowego jest określenie wartości rynkowej na potrzeby zabezpieczenia wierzytelności kredytodawcy, lub zabezpieczenia kredytu, zaleca się aby rzeczoznawca majątkowy, w celu sporządzenia operatu szacunkowego, nie wskazywał wierzyciela;
- 8) określając wartość rynkową nieruchomości, rzeczoznawca majątkowy może skorzystać z podejścia porównawczego (metody porównywania parami lub/oraz korygowania ceny średniej), podejścia dochodowego (metoda inwestycyjna oraz metoda zysków); podejścia te są traktowane jako podstawowe podejścia, wykorzystywane przez rzeczoznawców majątkowych, w celu określenia wartości rynkowej nieruchomości;
- 9) w celu określenia wartości rynkowej nieruchomości, dopuszcza się możliwość wykorzystania podejścia mieszanego, w tym: metody pozostałościowej (w przypadku jeżeli na nieruchomości prowadzone są roboty budowlane) oraz metody kosztów likwidacji (w przypadku likwidacji części składowych gruntu, np. rozbiórki budynku);

zastosowanie przez rzeczoznawcę majątkowego obu metod wyceny, wymaga uzasadnienia w operacie szacunkowym;

- 10) jeżeli wiarygodności Banku, znajdując w postępowaniu komorniczym, zaleca się przyjmowanie operatów szacunkowych, w których rzeczoznawca majątkowy określił wartość wymuszonej sprzedaży; wartość ta przyjmowana jest do określenia kwoty pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów nie może być wyższa niż 50% wartości wymuszonej sprzedaży,
- 11) jeżeli nieruchomości, stanowiąca zabezpieczenie ekspozycji kredytowej, jest przedmiotem licytacji w postępowaniu egzekucyjnym, kwota o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw oraz odpisów nie może być wyższa niż 50% z 2/3 wartości nieruchomości określonej w opisie i oszacowaniu komorniczym.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank nie korzysta z ocen zewnętrznych.

VIII. Ryzyko rynkowe

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 0 tys. zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego. Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 666 tys. zł.

Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego sporządzana jest w cyklu kwartalnym, pozwala ona na bieżące monitorowanie i stałe nadzorowanie docelowego profilu ryzyka określonego w Strategii zarządzania ryzykiem

LINIA: BANKOWOŚĆ KOMERCYJNA	
Rodzaj zdarzenia w ramach linii	KOSZTY
1. Oszustwo wewnętrzne	BRAK
2. Oszustwo zewnętrzne	BRAK
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	BRAK
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	BRAK
5. Uszkodzenia aktywów	BRAK
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	BRAK
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	BRAK
LINIA: BANKOWOŚĆ DETALICZNA	
Rodzaj zdarzenia w ramach linii	KOSZTY
1. Oszustwo wewnętrzne	BRAK
2. Oszustwo zewnętrzne	BRAK
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	BRAK
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	BRAK
5. Uszkodzenia aktywów	BRAK
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	BRAK
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	- prawie straty: 62.002,76 zł. - straty pośrednie: 0,00 zł. - straty rzeczywiste: 310,60 zł. - potencjalne straty: 0,00 zł.

LINIA: PŁATNOSCI I ROZLICZENIA	
Rodzaj zdarzenia w ramach linii	KOSZTY
1. Oszustwo wewnętrzne	
2. Oszustwo zewnętrzne	
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	
5. Uszkodzenia aktywów	
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	- straty rzeczywiste: 7.603,86 zł. - straty pośrednie: 110,58 zł. - potencjalne straty: 0,00 zł.
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	
Razem koszty Ryzyka operacyjnego: W tym:	
Koszty linii Bankowość Komercyjna	-
Koszty linii Bankowość Detaliczna	62.313,36 zł
Koszty linii Płatności i Rozliczenia	7.714,44 zł

Wszystkie istotne zdarzenia operacyjne podlegają dokładnej ocenie i analizie. Bank na bieżąco podejmuje działania wyjaśniające zaistniałe zdarzenia oraz zabezpieczające przed powtórzeniem się podobnych zdarzeń w przyszłości, w 2018 roku nie wystąpiły zdarzenia znaczące, mogące wpłynąć na utratę reputacji.

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

Rodzaj ekspozycji	Kwota zakupiona ze względu na: • zyski kapitałowe • zamiar strategiczny	Zasady wyceny
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	Wartość godziwa
Akcje SSO-SGB	zamiar strategiczny	Wartość godziwa

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
akcje SGB-Banku S.A.	1078	1013
Akcje SSO-SGB	1	1

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

Grupa aktywów zależnych od stawek rynku międzybankowego stanowi 68,0% aktywów, zaś aktywa zależne od stopy Banku stanowią 31,3% aktywów oprocentowanych.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 16 414 tys. zł. Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o: 446,57tys.zł., spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia relację funduszy własnych o 2,40% a bilansową wartość kapitału o 443,52tys.zł.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:

- 1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone

w umowie o pracę, jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy lub Regulaminie wynagradzania Członków Zarządu w Banku Spółdzielczym w Skaryszewie, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom;

2) składniki zmienne – premie roczną,

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.

Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia.

1. Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa, niż 10%rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za dany rok podlegający ocenie, z zastrzeżeniem, że wysokość premii rocznej nie może być wyższa niż 20% osiągniętego w danym roku przez osobę zajmującą stanowisko kierownicze wynagrodzenia zasadniczego.
1. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
2. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.
3. Ocena ta dokonywane jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.
4. Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie zysku netto;
 - 1) zwrotu z aktywów (ROA);
 - 2) wskaźnika należności zagrożonych;
 - 3) łączny współczynnik kapitałowy;
 - 4) wskaźnika płynności LCR;

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
- 2) pozytywną ocenę kwalifikacji;
- 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków;
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

W odniesieniu do kryteriów określonych w ust. 5 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie:

- 1) 90 % zysku netto;
- 2) 80 % zwrotu z aktywów (ROA);
- 3) 100 % wskaźnika należności zagrożonych;
- 4) 100 % współczynnika wypłacalności;
- 5) 100 % wskaźnika płynności LCR.

W przypadku kryteriów określonych w ust. 6 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:

- 1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
- 2) uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji;
- 3) uzyskał absolutorium z wykonania obowiązków;
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.

Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych w ust. 7 i 8.

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - *Wiceprezes ds. finansowych* odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
 - *jednostki* Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego *stanowisko ds. analiz ryzyk bankowych* odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 70% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,

- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
- 7) nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.
- 8) bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy .

Wskaźniki miar nadzorczych płynności wynikające z rozporządzenia CRR na dzień 31.12.2018

Wskaźnik pokrycia wypływów netto LCR	108%	Min100 %
Wskaźnik stabilnego finansowania NSFR	166%	min 100%
Wskaźnik dźwigni finansowej	17%	10

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

Przedział płynności	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m- ca <= 3 m-cy	> 3 m- cy <= 6 m-cy	> 6 m- cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
Luka	-8 406	22 471	19 981	1 976	3 871	11 080	6 036	8 696	5 875	2 581	-80 808
Luka skumulowana	-8 406	14 065	34 046	36 022	39 893	50 973	57 009	65 705	71 580	74 161	-6 647
Wskaźnik płynności	0,20	677,05	30,85	2,58	3,15	28,74	59,32	32,62	-	-	0,07
Wskaźnik płynności skumulowany	0,20	2,34	4,05	3,91	3,81	4,49	4,88	5,39	5,78	5,95	0,93

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

Rodzaj	Warunki dostępu
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,

- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) płynność płatnicza- zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć bez konieczności poniesienia straty;
- 9) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy

warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczenia poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
 - 2) wysoka jakość kredytowa,
 - 3) łatwa zbywalność,
 - 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
 - 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.
- Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności:

- 1) podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni;
- 2) uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się od 7 dni do 30 dni;

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;

- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

1. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 CRR” ryzyko nadmiernej dźwigni” oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcie niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów. Bank Spółdzielczy w Skaryszewie wyznacza wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR. Wskaźnik dźwigni pokazuje relacje pomiędzy kapitałem Tier I a łączną kwotą aktywów według wartości bilansowej, powiększoną o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Bank zobowiązany jest do utrzymania minimalnej wielkości wskaźnika 3% . Wskaźnik dźwigni finansowej na dzień 31.12.2018 roku osiągnął poziom 16,86%. Bank nie uznaje ryzyka nadmiernej dźwigni, jako ryzyka istotnego, ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni w porównaniu z rekomendowanym minimalnym poziomem.

XV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) komórka do spraw zgodności,
 - 3) niezależna komórka kontroli wewnętrznej/ ds. testowania pionowego.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony –projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,

- 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
1. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
2. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.
3. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada stanowiska kontroli wewnętrznej oraz stanowisko do spraw zgodności.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Na potrzeby ujawnień składnik aktywów należy traktować jako obciążony jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji; dodatkowo aby składnik aktywów uznać za obciążony musi istnieć możliwość przypisania go do konkretnej transakcji, w efekcie, na przykład papiery wartościowe stanowiące pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, mimo że nie mogą być swobodnie wycofane, nie są traktowane jako aktywa zabezpieczające, gdyż nie można ich powiązać z żadną transakcją po stronie pasywów.

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.